

Data publikacji: (14.07.20-21.07.20r.)

Roślina: (Zboża)

Stan uprawy dla miejscowości : Ligota Polska

W przeważającej większości zboża znajdują się w fazie dojrzewania -dojrzałość woskowa i pełna (wg skali BBCH 8- zboża jare i późno siane ozime) Zboża ozime (jęczmień i pozostałe na słabych glebach przechodzą z fazy dojrzewania w fazę zamierania (wg skali BBCH z fazy 8 na fazę 9.) Rozpoczęto zbiory jęczmienia ozimego oraz żyta na słabszych stanowiskach.

Zagrożenie:

Septorioza plew

Powodowana jest przez *Septoria nodorum* i może pojawiać się na liściach, pochwach liściowych, osadkach kłosowych, źdźbłach i plewach. Owalne lub okrągłe plamy ze słabo widoczną obwódką mogą występować na liściach pszenicy już na jesieni, a jeżeli pojawią się na wiosnę, to mają jasnobrunatny kolor i soczewkowaty kształt. W wyniku silnego porażenia przez tę chorobę liście zasychają i więdną. Przenoszona jest przez materiał siewny, resztki poźniwne i wiatr. Najczęściej atakuje liście i kłosa pszenicy ozimej oraz jarej.

Zalecenia:

Nie istnieją odmiany całkowicie odporne na tę chorobę, ale niektóre wykazują częściową odporność. Są to np. odmiany 'Alba' i 'Kaja'. Zaleca się uprawianie ich w rejonach o dużym nasileniu septoriozy. Duże znaczenie w zapobieganiu chorobie ma właściwe przeprowadzenie zabiegów agrotechnicznych. Głęboka orka jesienna uniemożliwia lub utrudnia wydostanie się na powierzchnię gleby zarodników powstałych w resztkach poźniwnych. Ważne jest także niszczenie samosiewów, które mogą być rezerwuarem choroby, oraz właściwe nawożenie. Chorobę można zwalczać za pomocą substancji aktywnych: azoksystrobina, difenokonazol, tebukonazol, cyprokonazol. W zabiegach na kłos, gdzie dodatkowo chronimy liście, warto zabezpieczyć te organy, oprócz standardowych problemów, jakimi w tym okresie są septoriozy, brunatna plamistość liści czy też rdze, także przed grzybami z rodzaju *Fusarium*. Tutaj doskonale sprawdzają się preparaty lub ich mieszaniny zawierające w swym składzie protiokonazol, metkonazol, tebukonazol, prochloraz.

Zagrożenie:

Fuzarioza kłosów

Powodowana jest przez grzyby z rodzaju *Fusarium*, z obecnością których wiążą się duże problemy w uprawie pszenicy, ponieważ wytwarzają metabolity wtórne - mikotoksyny. Grzyby te porażają kłosa i powodują, że mają one zabarwienie białoróżowe. W przypadkach bardzo dużego porażenia cały kłos jest biały. Zainfekowane ziarno w kłosie staje się pomarszczone, różowawe, mniejsze i niezdolne do kiełkowania, a na ziarniakach czasem widać pomarańczowe sporodochia grzyba. Fuzarioza kłosów przenoszona jest przez wiatr, deszcz, resztki poźniwne oraz materiał siewny i poraża wyłącznie kłosa pszenicy. Prowadzi do redukcji plonu o 5-60%. Można ją ograniczać poprzez stosowanie kwalifikowanego materiału siewnego, zaprawianie nasion oraz wykonywanie podorywki i głębokiej orki

jesiennej. Ważne jest też właściwe nawożenie NPK. Rośliny najlepiej jest opryskiwać od końca fazy kłoszenia do początku fazy kwitnienia.

Zalecenia:

Mimo że w tej chwili istnieje wiele substancji wykazujących wysoką skuteczność w stosunku do fuzarioz, to zwalczanie tych grzybów jest nadal uważane za trudne i wymagające ustalenia precyzyjnych terminów. Grzyby z rodzaju *Fusarium* mogą atakować kłosa w dwóch fazach rozwojowych. Pszenica jest szczególnie wrażliwa na infekcję podczas kwitnienia, kiedy to dochodzi do infekcji kwiatów. Jest to fuzarioza jawna, która z reguły prowadzi do szkód bezpośrednich w postaci zmniejszenia liczby ziarniaków oraz ich niedorozwoju, niskiej zdolności kiełkowania, a także pogorszenia materiału siewnego. Nieco później istnieje również możliwość porażenia w fazie dojrzałości młecznej, a nawet w fazie dojrzałości woskowej czy pełnej. W tym okresie infekcja następuje przez okrywę owocowo-nasienną. Mamy wtedy do czynienia z tzw. infekcją ukrytą. Ziarno jest wtedy wykształcone normalnie oraz ma wysoką zdolność kiełkowania. W zwalczaniu fuzariozy kłosów najczęściej wykorzystywane są fungicydy z grupy triazol.

Zagrożenie:

Innym zagrożeniem dla zbóż może być w okresie dojrzałości zbiorczej zbóż (grzyby czerniowe). Pierwszym, widocznym z daleka objawem intensywnych opadów jest **czernienie zbóż**. Są to głównie skutki infekcji grzybów z rodzaju *Cladosporium* i *Alternaria*. Występowanie jej nasila się zwłaszcza po nagłych i intensywnych opadach deszczu w końcowym okresie dojrzewania zbóż. Na zaschniętych kłosach pojawia się wówczas w znacznej ilości ciemny nalot, przez co łan przybiera barwę **ciemnoszarą**. Zwykle **straty powodowane przez sprawców czernienia zbóż nie są znaczące – sięgają ok. 5%**, lecz ziarno, zwykle zainfekowane także innymi grzybami, ma **gorszą jakość technologiczną i gorzej się przechowuje, a użyte do siewu zainfekuje nowe zasiewy**.

Zalecenia:

Chorobę tę powinno się eliminować **podczas ochrony liścia flagowego i kłosa w zabiegu T₃**. W tym celu należało **zastosować fungicydy z grupy triazoli, strobiluryn i benzimidazoli** (także jako mieszaniny), które chronią kłos i wykazują dłuższy okres działania (zwłaszcza strobiluryny). Przy wyborze środka należy także **zwrócić uwagę na jego karencję**, gdyż okres od zastosowania i zbioru zboża jest zwykle dość krótki.

Decyzje o zastosowaniu ochrony chemicznej należy podjąć na podstawie własnego monitoringu stanu fitosanitarnego plantacji i doświadczenia.

Od 1 stycznia 2014 r. profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin mają obowiązek stosowania zasad integrowanej ochrony roślin.

Zgodnie z ustawą o środkach ochrony roślin z dnia 8 marca 2013 r.:

- Środki ochrony roślin mogą być stosowane jeżeli zostały dopuszczone do obrotu i stosowania.
- Środki ochrony roślin należy stosować w taki sposób, aby nie stwarzać zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska,
- Przeciwdziałać zniesieniu środków ochrony roślin na obszary i obiekty niebędące celem zabiegu z zastosowaniem tych środków oraz planować stosowanie środków ochrony roślin z uwzględnieniem okresu, w którym ludzie będą przebywać na obszarze objętym zabiegiem.
- Środki ochrony roślin stosuje się zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin, sprzętem sprawnym technicznie i skalibrowanym.
- Zabiegi z zastosowaniem środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych mogą być wykonywane przez osoby przeszkolone, zgodnie z art. 41 ww. ustawy.
- Profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin są zobowiązani do prowadzenia dokumentacji

Roślina: (Rzepak ozimy)

Stan uprawy dla miejscowości : Ligota Polska

Rozpoczęto koszenie rzepaku.

Roślina: Burak cukrowy

Stan uprawy dla miejscowości : Ligota Polska

Po zwarciu międzyrzędzi faza: 39-49 należy również rozpocząć monitoring plantacji pod kątem chorób. Wzrasta bowiem wewnątrz łanu temperatura i wilgotność. Mogą zatem pojawić się objawy niektórych chorób, w tym najgroźniejszego dla tej uprawy chwościka

Zagrożenie:

Na liściach buraka chwościk objawia się **małymi, brunatnymi, okrągłymi plamkami otoczonymi czerwoną lub brunatnoczerwoną obwódką**. Plamki pojawiają się najpierw na najstarszych liściach, a następnie opanowują okółki coraz młodsze. Zaatakowane liście zasychają a roślina odtwarza utraconą rozetę liściową, wycofując z korzenia materiały zapasowe. **Przy silnych infekcjach i braku ochrony straty mogą sięgać 50% plonu korzeni. Spadek zawartości cukru w soku może sięgać 2–3%.**

Zalecenia:

Zwalczanie tej choroby polega na zaorywaniu resztek poźniwnych, skarmianiu zwierzętami porażonych liści, chemicznym zaprawianiu nasion, kilkuletniej przerwie w uprawie buraka na tym samym polu oraz na opryskiwaniu. Stosuje się fungicydy zawierające związki z grupy: triazoli, benzimidazoli, strobiluryn i ditiokarbaminianów. W uprawie ekologicznej powinno się stosować preparaty zawierające związki miedzi. Pierwsze zabiegi fungicydowe zazwyczaj powinny być przeprowadzone od połowy lipca do początku sierpnia w momencie, kiedy porażenie liści widoczne jest na pojedynczych roślinach^[7]. Ważna jest również uprawa odpornych odmian. Odporne odmiany tworzy się poprzez wykorzystanie metody selekcji z dużej populacji wraz z inną metodą hodowli np. chów wsobny.

Zagrożenie:

Mszyca trzmielinowo- burakowa

Żywiące się sokiem roślinnym mszyce ograniczają wzrost roślin, pogarszając ich zdrowotność, a także obniżając plony. W przypadku pojawienia się szkodnika, należy natychmiast działać i podjąć kroki mające na celu jego eliminację

Zalecenia:

Przy zwalczaniu szkodnika warto skorzystać z ekologicznych sposobów, gdy nie będzie już innej możliwości, można wykonać oprysk preparatem, najlepiej selektywnym, a więc takim, który nie zagraża sprzymierzeńcom ogrodu.

Zagrożenie:

Mątwik burakowy

Po wyglądzie buraków rosnących na grządce trudno rozpoznać, że zaatakował je mątwik burakowy. Buraki rosną słabo, mają słabe liście, żółkną. Ogólnie sprawiają wrażenie, jakby im brakowało nawożenia i podlewania. Objawy widać dopiero po wyrwaniu buraka z ziemi. Burak zaatakowany przez nicienie ma charakterystyczną brodę na korzeniach. Czasem jest ona mała (gdy pasożytów jest niewiele), a czasem duża, jak „u drwala” (jeśli pasożyty występują masowo).

Zalecenia:

Należy wysiewać odmiany odporne na nicienie. Przez okres od trzech do pięciu lat rezygnować z uprawy roślin żywicielskich, aby w ten sposób ograniczyć populację nicieni. Należy fumigować glebę, stosować środki zwalczające nicienie, natychmiast po zbiorach zaorywać resztki poźniwne i eliminować chwasty oraz rośliny rosnące dziko.

Roślina: (Kukurydza)

Stan uprawy dla miejscowości : Ligota Polska

W przeważającej większości zboża znajdują się w fazie wydłużenie pędu -wysokość roślin zróżnicowana zależnie od terminu siewu kukurydzy (od 100-200 cm) (wg skali BBCH 3) podobnie jak poprzednie fazy rozwoju liści ,rozpoznaje się po całkowicie rozwiniętej blaszce i widocznym jej języczku.

Zagrożenie:

Zagrożeniem dla upraw kukurydzy szczególnie w gorące lata może być coraz częściej występująca zachodnia stonka kukurydziana. Chrząszcze mogą żerować na znamionach kolb. Najwyższa jest szkodliwość larw, które początkowo żerują wewnątrz korzonków, a później, w miarę powiększania rozmiarów ciała, na korzeniach. Uszkadzają, a gdy wystąpią licznie, to mogą całkowicie zniszczyć system korzeniowy. W rezultacie pod koniec czerwca i w lipcu rośliny charakterystycznie wylęgają i zasychają.

Zalecenia:

Zachodnia kukurydziana stonka korzeniowa jest szkodnikiem trudnym do zwalczania. Walkę z nią bardzo komplikuje fakt, że aktualnie nie ma zarejestrowanego ani jednego preparatu zwalczającego larwy, a jedynie imago. Niestety wybór insektydów jest również mocno ograniczony. Zarejestrowane są jedynie cztery preparaty, które w swoim składzie zawierają tiachlopyryd + deltametrynę lub indoksakarb. Generalnie, zaleca się, aby pierwszy zabieg insektydowy wykonać w drugiej połowie lipca, natomiast drugi (jeśli istnieje taka konieczność) do 2 tygodni później. Zdarzają się jednak wyjątki, kiedy z wykonaniem oprysku nie należy zwlekać

